

آماده سازی خزانه برنج

تهیه کننده:

محسن عمرانی

تنظیم:

اداره رسانه های آموزشی

بهار ۱۴۰۱

مقدمه:

بدون شک تهیه خزانه برنج و پرورش گیاهچه های قوی و سالم اساسی ترین مرحله کشت برنج می باشد. بطوریکه برنجکاران مازندرانی و کشاورزان پیشرو معتقدند که اگر کسی بتواند در خزانه نشاهای خوب تهیه نمایند کشاورز ماهری محسوب می شود. بنابراین تولید گیاهچه های یکنواخت، قوی و سالم می تواند سهم بسزایی در افزایش عملکرد محصول داشته باشد.

زمان تهیه خزانه:

زمان مناسب تهیه خزانه از اهمیت بسزایی برخوردار می باشد. براساس مطالعات و تجربیات حاصله، بهترین تاریخ بذریاشی و تهیه خزانه، اوایل تا اواسط فروردین ماه زیر پوشش پلاستیک می باشد و متعاقب آن بهترین تاریخ نشاءکاری اوایل تا اواسط اردیبهشت در شمال کشور است. البته در سال های اخیر بعضی از برنجکاران مازندرانی برای برداشت مجدد (رتون) یا کشت دوباره برنج اقدام به کشت زود هنگام می نمایند که ممکن است در کشت اول عملکرد کمتری برداشت کنند.

برای این کار ۲۵-۳۰ روز قبل از بذریاشی، یکبار شخم و یک هفته بعد شخم دوم و سوم (گلخرابی) انجام شود. ۱۰-۷ روز قبل از بذریاشی شخم آخر و آب تخت کردن در خزانه بصورت یکنواخت انجام گیرد. ارتفاع آب در نقاط مختلف خزانه، راهنمای خوبی برای هم سطح بودن خزانه می باشد.

محل خزانه:

برای احداث خزانه بهتر است محل مناسبی از شالیزار که حاصلخیز بوده و عاری از بذور علف های هرز، آفتاب گیر بوده و آبیاری و زهکشی آن آسان باشد، انتخاب شود.

سطح مورد نیاز:

سطح مورد نیاز برای هر هکتار زمین اصلی بین ۲۵۰ تا ۳۰۰ مترمربع و ابعاد هر بستر یا پشته بایستی ۱ تا ۲ متر (عرض) و حداکثر پانزده متر (طول) تعیین می شود. طول بیش از حد تهویه را مشکل نموده و گرمای زیاد زیر پوشش نایلون به گیاهچه صدمه می زند و عرض بیشتر هم برای مبارزه با علف هرز مشکل ایجاد نموده و بذریاشی نیز بصورت یکنواخت نمی شود. فاصله بین پشته ها، ۸۰-۷۰ سانتیمتر برای زهکشی و رفت و آمد مدنظر گرفته شود.

مقدار بذر:

برای نشاء کاری یک هکتار زمین شالیزاری، حدود ۶۰-۵۰ کیلوگرم بذر در خزانه کفایت می نماید. البته با مدیریت صحیح حتی می توان این مقدار را به نصف کاهش داد.

مبارزه با حشرات زیان آور خزانه برنج

مگس خزانه در بعضی از سالها می تواند در خزانه های برنج موجب خسارت شود. علائم خسارت به صورت زردی و ضعیف شدن نشاها و ایجاد کچلی در بعضی از قسمت های خزانه مشاهده می شود. برای اطمینان از آلودگی خزانه به این مگس، می توان نشاهای ضعیف را کنده و ریشه آنها را در آب قرارداد، در این صورت لارو مگس که کرمی شکل است، مشاهده خواهد شد. همچنین با دست زدن به گیاهچه نشاها، می توان مگس های بالغ را که به پرواز درمی آیند، مشاهده کرد.

حشرات زیان آور دیگری مثل آبدزدک نیز به خزانه برنج خسارت وارد می کنند. مگس خزانه و آبدزدک، بیشتر در خزانه های سنتی خسارت می زنند و در خزانه های جوی و پشته ای، این مشکلات کمتر وجود دارد.

به طور کلی برای مبارزه شیمیایی با این حشرات زیان آور، از سم مالاتیون یا سوین به نسبت دو در هزار استفاده می شود. بدین صورت که ابتدا سطح خزانه را به مقدار کمی آب می گیرند، سپس ۲۰ گرم سم مورد نظر را در ۱۰ لیتر آب حل کرده و محلول به دست آمده را در سطح ۱۰۰ متر مربع خزانه سمپاشی می کنند.

علف های هرز در خزانه

با توجه به وجود سرما در اوایل فروردین ماه و تأخیر در کاشت نشاها خطر خسارت علف های هرز در مراحل زمانی قابل پیش بینی است.

برای جلوگیری از خسارت، کشاورزان عزیز بعد از هماهنگی های لازم با کارشناسان ترویج نسبت به کنترل زراعی و شیمیایی علف های هرز اقدام نمایید. همچنین بنا به اهمیت استفاده از بذر مرغوب و عاری از بذر علف های هرز، توجه به نکات مهم در این خصوص پیشنهاد میگردد.

نکات مهم:

*خزانه و زمین زراعی را بخوبی تهیه و تسطیح نمایید.

*محل خزانه را در مکان هایی که اطلاع از وضعیت تراکم علف های هرز در آن کم باشد را انتخاب نمایید.

*سعی شود خزانه آفتابگیر بوده و امکان دسترسی به آن آسان باشد.

*امکان دسترسی به آب برای انجام مدیریت آبیاری آسان باشد.

*سعی شود اطراف و حاشیه ها عاری از علف های هرز باشد.

* می توان در فصل غیر زراعی با علف های بین مزارع با علف کش راندآپ مبارزه کرد. اگر اینکار صورت نگرفت سعی شود علف های بین مزارع را با علف تراش، تراشید تا مانع از بذر دهی علف های هرز گردد.

* سعی شود مرزهای غیر بتی را با پوشش نایلونی پوشانند.

*سعی شود از خزانه جوی - پشته ای استفاده گردد.

*سعی شود طول و عرض خزانه زیاد گرفته نشود تا مدیریت بذر پاشی و همینطور کنترل براحتی انجام گردد.

*باتوجه به مسئله سرما از خزانه های با پوشش پلاستیکی استفاده گردد.

*در مبارزه شیمیایی در استفاده از علف کش های اختصاصی با دستورالعمل فنی و حفظ نکات مهم مبارزه از قبیل مقدار (دز) مصرف، نوع مصرف (قطره پاشی)، در خزانه قبل از بذر پاشی، رعایت گردد.

استفاده از علف کش ها قبل بذرپاشی

*حدود سه روز قبل از بذرپاشی، بستر خزانه را کاملاً ماله کشی کرده و ارتفاع آب را به حدود ۵ سانتی متر می رسانیم. سپس علف کش مورد نظر را به مقدار ۳۰ سی سی برای ۱۰۰ متر مربع خزانه بصورت قطره پاشی در سطح خزانه پخش می نماییم.

لازم به ذکر است که از ورود و خروج آب تا مدت ۴۸ ساعت جلوگیری می نماییم بعد از آن آب خزانه را تخلیه کرده و چند بار این کار را تکرار می کنیم و سپس با دست کشیدن در سطح بستر بذرها و اندکی هوادهی اقدام به بذرپاشی می نماییم.

*بعد از ۱۵ الی ۲۰ روز از بذر پاشی در روزهای گرم در خزانه های با پوشش پلاستیکی جهت جلوگیری از سوختگی خزانه می توان نسبت به هوادهی خزانه اقدام نمود.